

פ ר ו ט ו ק ו ל מ ס' 39/ב

מישיבת ועדת-הכנסת ביום ג', י' בתמוז
תשי"ג - 23.6.1953 בשעה 8.30

נ ר כ ה ו :
ב. מינץ - סגן יו"ר הכנסת
י. קליבנוב - " " "
ז. שפר - " " "

חברי-הוועדה:

ד. בר-רב-האי - היו"ר
ב. אזניה
י. בן-אהרן
א. ברטן
ש. בבה
ט. וילנר
ק. כהנא
ש. לורנץ
ע. מימון
א. רוזיאל-נאור
ט. נורוק
א. סטופ
ר. צברי
י. שפירא

ח ט ר ר :
י. אורי
ע. איכילוב
סיף אל-דין אלזועבי
סאלח חסן ח'ניפס
ש. גרידי
א. כלפון
ה. ברגר
י. רפאל
י. הרצ'י

סדר-היום: א. הרכב ועדות משותפות לענין חוק זכרון

2 - עמ'

השוואה והגבורה וענין פעולת
המסיון בארץ

ב. הצעות לסדר-היום לוועדה -

2 - "

1. "השיוור של קול-ישראל
הכנסת וועדותיה" (הצעת
ס. נורוק)

2. הצעת חב. הכנ. בן-אהרן לפנות

3 - 7 "

ליו"ר בבקשה למצוא צורת
הגבה בכונה על החצאה להורג
של הזוג רוזנברג

8 "

ג. קביעת זמן לדיון בחוק תקציב הביניים
(יולי-אוגוסט) תשי"ג 1953

8 "

ד. מסקנות ועדת-המשנה למשכורת

9 - 10 "

ה. הודעת היו"ר על תלונת חב. הכנסת
ס. וילנר בענין השמטות מהפרוטוקול

א. הרכב ועדות משותפות לענין חוק זכרון השואה והגבורה (ועדת החוקה);
חוק ומשפט) ולענין פעולתהמסיון בארץ (ועדת החינוך והחינוך)

היו"ר ד. בר-רב-האי:
הריני להודיעכם כי ועדות אלו תהיינה מורכבות כדלקמן:

בוועדה המשותפת לחוק זכרון השואה והגבורה
ישתתפו חברי-הכנסת הבאים:

ר. צברי, ב. אזניה, ר. שרי, י. כסה,
א. צזמלס, י. קליבנוב, א. ברמן,
ס. ארם, ז. ורהפטיג, י. בדר.

בוועדה המשותפת לענין פעולת המסיון בארץ
ישתתפו חברי-הכנסת הבאים:

א. כ לפון, ע. אסף, י. ישעיהו, ד. נצר,
י. פרלשטיין, ח. בוגר, א. פרי, ס. חזני
א. רוזיאל-באור, ש. לורנץ.

טרם נקבע יושב-ראש לכל אחת מן הוועדות האלה, והמשא-ומתן בענין זה טרם נסתיים.

ב. הוצעות לסדר-היום:

ס. נורוק:
אני מציע להעמיד על סדר-יומה של ועדת-הכנסת את הסעיף הבא: השידור של קול-ישראל "הכנסת וועדותיה".

ה ר ח ל ט

להעמיד בסדר-יומה של ועדת-הכנסת את הסעיף: השידור של קול-ישראל "הכנסת וועדותיה".

י. בן-אהרן:
אני רוצה להציע שוועדת הכנסת תפנה ליושב-ראש הכנסת בהצעה שימצא את הצורה הנאותה להביע את הרגשת הכנסת בענין ההוצאה להורג של רוזנברג. אני חושב שההצעה, כפי שאני מציע אותה היא אפשרית. אינני מציע להחליט על תוכן, אני רוצה שיושב-ראש הכנסת הישראלית לא יפול בערכו מיושב-ראש הכנסת הצרפתית.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
ועדת הכנסת החליטה שהכנסת בתור כנסת אינה צריכה לדון בענין זה. אני שואל את חברי-הוועדה אם יש להטיל על הוועדה פניה זו.

י. שפירא:
אין ספק בדבר, שאם יש לדון בענין זה - יש לעשות זאת מייד.

ג. האעת חבר-הכנסת בן-אהרן לפנות ליו"ר הכנסת ולבקש למצוא צורה נכונה ונכונה על ההצעה להורג של הזוג רודנברג:

י. בן-אהרן:

אינני מתעלם לגמרי מכל מה שיטנו בתוכנו וטבינו בסוגיה זו, ואיני חוזר לשלושה הדיונים שהיו בוועדה בענין זה, ואין כל קשר בין הדברים האלה לדבר שאני מציע עתה.

אני יודע שיש בתוכנו חששות כבדים שחלק מאתנו מנצל את הענין לצרכים מפלגתיים-פוליטיים, כדי לנבח מישהו בכנסת. לא אכנס גם לענין זה. לכל מפלגה היו הזדמנויות לבטא את דעתה. לפני עומדת שאלה פשוטה מאד: ישנה כנסת ישראל וקרה דבר שאני חושב שאיש אינו מתעלם מחומרתו מן הצד האנושי-כללי ומן הצד היהודי. העובדה שדברים כאלה יכולים לקרות בכל מיני חלקים בעולם - לדעת החברים - אינה משנה במאומה עובדה זו. נראה לי שיהיה בזה טעם פגם חמור מאד כלפי העולם היהודי וגם כלפי היהדות האמריקנית אם לא תבוא לידי ביטוי ההרגשה שלנו לאור טרגדיה זו. אני חושב שהרגשת טרגדיה יש לכל אדם. יש לי רושם שיהודים רבים מזועזעים מענין זה, ואף אנשי-משפט רבים מאד מזועזעים ממנו. נראה לי שלא ייתכן שהכנסת הזו תעבור על ענין זה לסדר-היום.

המצוקה היא בעצם לא בהבעת הכגש בענין זה מן הצד ההומאניטארי-היהודי. המצוקה היא כיצד לאפשר לחברים ששוששים שיש בזה טעם פניה פוליטית להתגבר על חששותיהם. אני חושב שאין כל קושי בזה. אני לכן, בכרוונה תחילה, אינני מציע שום נוסחה. אינני מכנה את זה בנוסחה של "מחאה". הייתי יכול לעשות את זה אילו הוטל הדבר עלי, ואילו הייתי צריך לבטא את דעתי, דעת מחאה נמצאת. אבל אינני מנסח, כי אני בטוח שיו"ר הכנסת מסוגל לבטא את הצד היהודי-רגשי-אנושי בדבר מבלי לסתור את הרגשות-הפוליטיים שלו ושל חלקים אחרים של הכנסת.

אנו חייבים את הדבר הזה גם לאהדות האמריקנית וגם לאנושות המתקדמת בכל מקום ומקום. העובדה שנמצאו שופטים עליונים בבית-הדין העליון באמריקה, אשר משוכנעים שהיה בזה משום ערות-דין ושאשמת האנשים האלה לא הוכחה, העובדה שבפעם הראשונה בתולדות ארצות-הברית הוצא משפט כזה בימי שלום, העובדה שהושמדה משפחה ונשארו יתומים ואפילו חנינה לא ניתנה לאם הילדים, העובדה שטרגישים שהיה בזה אקט כלפי דעות וחוגים שונים (ואיש אינו יכול לדעת כל מה שמסתתר מאחרי ענין זה) - כל אלה מוכיחים שלא ייתכן ולא ישמע הד לכל הענין זה. אני חושב שדבר זה הוא בלתי-אפשרי וכי הרוב בכנסת מלביש עצמו איזה שריון בלתי-טבעי ובלתי-אנושי, והוא עושה זאת מתוך אונס. אינני רואה שום טעם ושום תכלית בזה, ושום שירות לאיזה שהוא חלק בעולם.

נדמה לי שאנו מסתכנים מאד אם כנסת ישראל תעבור על זה ללא-הד, ללא כל השתתפות באבלם של יתומים, ללא כל ההשתתפות בהרגשתם של רבבות ומליוני אנשים. על-כן אני טחפש את הצורה שיכולה לאחד גם בשטח זה את הבית כולו. אינני מוצא צורה נאותה יותר מאשר לפנות ליושב-ראש הכנסת בבקשה למצוא את התוכן המתאים לבטא את ההרגשה נוכח אטרגדיה אנושית אלו.

א. ברמן:

אני כטובן תומך בהצעה זו וברצוני לכרוך ענין זה בענין של אתמול. אני כטובן רוצה לדבר בשאלה זו בשקט אם כי אין הדבר הזה נעים כל-כך בשבילי. לדעתי לא היתה ליושב-ראש הכנסת ז. שפר אתמול כל זכות מוסרית או פורמאלית להפריע לי בדיבורי כמה וכמה פעמים, בשעה שדיברתי על הרודנברגים. מבחינה מוסרית, לדעתי זה היה מאד לא בסדר להפריע לחבר-כנסת להביע את מחאתו על הרצח של יהודים. אני חושב שהיתה זו חובה מוסרית ויהודית להגיב על הרצח בכנסת. לא ייתכן שבשעה שכל האנושות סוערת, כל העמים וכל הדתות נסערים, ובאיטליה מכריזים על שביתה כללית, ישרור שקט בכנסת של מדינת-ישראל, ולא רק שקט גמור, אלא הפרעות לנגממים הרוצים להביע התנגדות ומחאה. זהו דבר מחפיר. (היו"ר ד. בר-רב-האי: אינך צריך לקבוע הערכות להתנהגותה של הכנסת).

23.6.1953

הצעה לטה"י לוועדה - הצעת חב. הכנ.
בן-אהרן לפנות ליו"ר בבקשה להגיב
על ענין הווג רוזנברג

א. ברמן: ידוע שגם בישראל הביא הרצח הזה לידי זעזוע מוסרי בין המוני-העם - גם מבין החזיקים ואף בבתי-הכנסת הורגש הדבר. ליושב-ראש לא היתה כל זכות להפריע לי, כי לכל חבר-כנסת הזכות לדבר. (היו"ר ד. בר-רב-האי: חבר-הכנסת חייב לדבר על הנושא העומד לדיון). התביישתי כאשר שמעתי אתמול את קריאות הביניים.

י. שפירא: אני מתנגד ניגוד גמור להצעתו של חבר-הכנסת בן-אהרן. אנחנו חיים כנראה על פלנטות שונות, לא רק עם חבר-הכנסת ברמן שאותו אינני מבין, אלא גם עם חבר-הכנסת בן-אהרן. אין כל שחר לדיבורים הרגשניים האלה על האסון היהודי שקרה. אני שואל את עצמי ואף פעם אינני מקבל תשובה: 8 יהודים הוצאו להורג ובייחס לכל אחד ואחד מהם נאמר בכתב-האשמה שהנאשם הוא מוצא יהודי. חבר-הכנסת בן-אהרן לא הציע לנו לכנסת להביע מחאה נגד רצח יהודים באשר הם יהודים. (ס. וילנר: ... באשר הם מרגלים). לא הוצעה פה אף הצעה של הבעת-צעד. ואמנם בצדק לא הוצעה הצעה כזו מפני שאין לזה כל טעם להתנגח עם משטר שאין בו לא צדק ולא משפט ולא בירור, ואין שם שופט דוגלס, שופט בלק או אפילו שופט וילסון.

על ענין הוצאתם להורג של 8 יהודים, שבמשפטם תמיד הובלט מוצאם היהודי בנוסח שטרייכר - עברתם בשמחה. ופתאום בענין רוזנברג, שהמוסנט היהודי לא הוזכר בו בכל מהלך המשפט, אתם דורשים הגבה. ופה, בטראגדיה זו - ואני חושב אותה לטראגדיה, אך לא לטראגדיה יהודית, אלא לטראגדיה של אנשים המאמינים במשפט חפשי. אני למשל, חושב שמשפט רוזנברג לא התנהגו לפי מיטב המשפט האנגלו-סאכסי, אשר אותו אני מעריך. אני חושב שהיתה כאן חריגה. אבל את ההגבה לא צריכים לדרוש דוקא אותם האנשים המצדיקים יום-יום הוצאתם להורג של אנשים שאומרים עליהם שהם מרגלים, ושואמרים עליהם שהם הודו, ואשר אחר-כך אומר עליהם אותו השלטון שההודאות הוצאו בדרכים נלוזות.

אני חושב שהענין הזה אינו סבל של יהודים. זהו מאורע טראגי ועצוב לגבי אלה שהיו רוצים במשפט דמוקרטי במדינה דמוקרטית; שאפילו שנתיים אחרי ההוצאה-להורג אפשר יהיה עוד להחזיר את הגלגל אחורנית. אבל זהו ענין שלבו לא שלהם. אתם מוציאים להורג שעתים לאחר שאדם מסית לשביתה בברלין. זהו ענין לסוציאליסטים, לדמוקרטיה ולליבראליזם, כדי שבינתיים לא יוכל לקרות במדינת-ישראל אותו הדבר שקרה לרוזנברגים; וכדי שגם כאשר כלו כל הקצין תהיה אפשרות לבירור מחדש. אך זה אינו ענין לכנסת.

ב. אזוביה: בעיני המוסנט הפוליטי הטובהק שבדבר, נובע מן העובדה של השובי שבגישה של חלק מחברי הכנסת לדם יהודי שנשפך כאן ושם. והייתי אומר את הדבר בצורה כזאת: לולא הייתם אתם, הרוצים לצעוד בראש ענין זה, אתם מצדיקי תליות-פראג - היה חופש אחר גם לגישה שלי. הייתי יכול לשקול - וגם אז הייתי שוקל הרבה - מה ממידת הגישה ההומאניטארית יש בביטוי של צעד לאחר מאורע טראגי כזה, בפארלמנט של מדינה אחת לגבי מאורע במדינה אחרת. גם אז היו לי מעצורים גדולים, ואני מודה במעצורים אלה - המעצורים של אי-רצון של התערבות בענינים של מדינה אחת מצד מדינה שניה. אבל ייתכן שהייתי מתגבר עליהם, וייתכן שלא הייתי מתגבר עליהם. היו לי מעצורים בפניה לבקשת חנינה, אף-על-פי שלא היה לי כל טפק בכך שאם הם אשמים אם אינם אשמים - טוב שיקבלו חנינה. היו לי מעצורים של התערבות מדינה אחת בעניניה של מדינה שניה. אבל כאשר אתם עושים מזה ענין שחותמו שקר... (י. בן-אהרן: לא דיברתם על ענין הרופאים בכנסת?). (ז. שפירא: אתם קראתם לזה "הפרסומים שבמוסקבה" ולא רצח ולא עלילת-דם). גם אז לא הצענו. אנחנו בדעה שצריך להזהר מהתערבות בעניני מדינה אחרת. אני מדבר לא על הרופאים אלא על סלאבסקי, ואני מדבר על אותו ענין שאינני יכול לסלוח לכם. אתם מדברים על אכזריות - מה אתם אפילו רמזתם לשיא האכזריות שיש בבקשת בן שיוציאו להורג את אביו.

הצעה לטה"י לוועדה - הצעת חב. הכנ. בן-אהרן לפנות ליו"ר בבקשה להגיב על ענין הזוג רוזנברג

ב. אזניה: הענין הוא פוליטי מובהק. מותר להם לפי השקפתם המקיאבליסטית-קומוניסטית להניח שלצורך מהפכה מותר להם להתפאר בכלליים סוציאליסטים. כי כאשר אתם מדברים בקול הוטאני - קולכם מזוייף, וכיצד אתם רוצים שנצטרף אליכם למקהלה בענין שקולכם מזוייף?

צריכים לשקול שיקולים פוליטיים. אני אומר: הלוואי והיה לכם אומץ לב לגבי "המפקדה של המהפכה הסוציאליסטית" שמגלה עם קטן לגבי טעצמות גדולות, שאתם השכט והערב מאשימים אותנו בזה שאנחנו משועבדים להק. (י. בן-אהרן: תן לי דוגמא אחת של ויכוח שלכם עם ארצות-הברית, כפי שאנחנו מנהלים עם ברית-המועצות על הציונות). אתה מדבר על דאלס ואבי מדבר על הוצאה להורג. ובאותו ענין אמר לי איש אחד משלכם: "כל ענין המשפטים הוא מבוזים". לכם יש אומץ-לב להגיד כך? - לנו יש אומץ-לב לומר, ואנחנו אומרים: בענין משפט רוזנברג יש חריגה מן המסגרת המקורבלת. אנו פונים בבקשת חנינה, כותבים מאמרים ראשיים בעתונות שלנו לפני ההוצאה להורג. אפילו בשעה שהוציאו להורג את סינוביג ואת קמנב נכתב בשבועות "השומר הצעיר" מאמר ראשי ובו נאמר: "אנו מרכינים ראש בפני אלה". היה זמן שיערי כתב בפתח תקופה שהוא מסתייג מהקומינטרן. אך אתם היום ממלאים פיכם מים. אינכם כותבים שלפי דעתכם לא טוב לאסטרטגיה של המהפכה כך לנהוג בענין משפטים סבויימיים. אחרי זה אתם רוצים שנאמין לכם שיש לנו שותפות - אלא אם זאת שותפות פוליטית? ומכיון שזאת איננה - אל תבואו אלינו בתביעות.

א. טורפ:

כל הוויכוח הזה לפני הענין ואחריו קצת תסוה בעיני. ואני שואל: מה גרם לפתע לכך, שדוקא אני, שקיבלתי חינוך יהודי מובהק - הרבה יותר מחבר-הכנסת ברמן - ואינני משתייך לחוג האנשים הצמאים לדם - דוקא אני אינני מצטרף עתה לצעקה: הורגים יהודים. ואילו חבר-הכנסת ברמן הוא אשר אטוען לדם היהודי הניגד. אם נצטרך להתווכח סביב שולחן זה על כל יהודי שנארג באותן הארצות שאתה מגן עליהן, ועל כל יהודי הסובל שם - אנא בגיע? יתכן שהיתה כאן טעות ויתכן שלא - ההיסטוריה תשפוט.

ש. בבה:

מחוץ לרגש היהודי, קיים גם רגש ההגיונות הפרימיטיבית שעליו איננו יכולים לעבור כאשר חוזרים לדון בענין זה. אני מדבר על אותו חלק שבשכילו המושג "מדינה" אף פעם לא היה מושג של אליל קדוש, ושהאדם בשכילו הוא רק בורג בטכונה גדולה.

אנחנו, אלה אשר חונכנו על יסודות ליבראליים יותר, יכולים לתאר לעצמנו שמדינה חייבת להיות סלחנית וצריכה קצת לסבול. אבל אתם, שההרג כלול באידיאולוגיה שלכם, אתם הטצדיקים את אותה המדינה שלקחה את נפשם של גושאי מיטב המחשבה הסוציאליסטית-האנושית - טרוצקי, סינוביב ועוד ועוד - היא לקחה את חיייהם של אלה אשר קידשו את שמם (ויש לקרוא כיצד נעשו דברים אלה); מדינה שאילולא מקרה היו מוציאים בה להורג רופאים יהודים. אתם, המגינים על מדינה זו ועל דרכיה - אתם מדברים על צדק?

קרה מה שקרה. עוד לא הוכח, כי הזוג רוזנברג היו מרגלים. ייתכן שלא היו. אך גם במקרה שיווכח שהיו מרגלים, לא היתה מדינה גדולה כארצות-ברית מראה שום טימני-חולשה אילו היתה מעניקה להם חנינה, בהתחשב עם העובדה שבארץ זו לא הוצאו עוד להורג מרגלים בימי שלום. יתכן שההיסטוריה הכללית היא שגרמה לסירוב להעניק חנינה, אך מה עניינינו להתערב בפעולותיה של מדינה זרה? האם אנו נחננו בגנרל לנשיא מדינה זו? יש לנהוג בקצת יותר שקט סביב ארונות-מתים אלה. (א. ברמן: מדוע כל העמים מצטרפים למחאה?) אינך רשאי לדבר בשם העמים. חבר-הכנסת ברמן אתם מנצלים ענין זה יתר על המידה. די לספסר ברגשות.

הצעה לטה"י לוועדה - הצעת חב. הכנ.
בן-אהרן לפנות ליו"ר בבקשה להגיב
על ענין הזוג רוזנברג

מ. וילבר:

ברצוני להגיב תחילה על כמה מן הדברים אשר
הושמעו כאן. זה 100 שנה שהציונים הכלליים
טוענים, כי מאז פירסם מארקס את המאניפסט הקומוניסטי, הקומוניסטים הם
רוצחים ובוגדים. האשימו בכך את אלה אשר עשו מלחמות בשעה שברית-המועצות
עוד לא היתה קיימת. מליוני אנשים עשו את הדבר הזה בימי מלחמת-העולם.
רצחו אז יהודים ולא הקומוניסטים הם שעשו את הדבר. כנראה שיש סיבות אחרות
לכך ויש לחפש אותן בנסיבות סוציא/ליות.

על-כן אין כל שחר לדבריו של חבר-הכנסת בבה.
אלה הם דברים המופצים בכוונה תחילה על-ידי טוכנויות התעמולה במשך שנים.
לדעתי, הקומוניזם הוא האידאל ההומאני ביותר. קודם-כל משום שהוא מתנגד
למלחמה ולרצח מליונים. ושנית, משום שהוא מתנגד למשטר הגורם לכך שאנשים
יאבדו את עצמם-לדעת. אתם מדברים על רגש יהודי - היודעים אתם כמה יהודים
מאבדים-עצמם-לדעת במדינת-ישראל! (קריאה: וכמה יהודים מאבדים-עצמם-לדעת
בהונגאריה ובצ'כיה?). איש לא איבד-עצמו-לדעת בארץ שכזאת שלא מסיבות
כלכליות או מסיבות של חוסר-עבודה. מסיבות אחרות אין איבוד-לדעת. אתה
שומע על דכאון נפשי הטביא בעקבותיו איבוד-לדעת רק באותן ארצות שבהן קיים
חוסר-עבודה ושהמוני העם סובלים. הייתי עד-ראיה לכך שאדם ביקש מאת שוטר
לאסור אותו משום שאינו יכול לחזור לביתו מחמת חוסר-עבודה, והוא ניפץ
שמה כדי שהשוטר יוכל לאסרו. מחר בוודאי יאבד-עצמו-לדעת - האם זהו
הרגש היהודי? זהו הומאניזם?

ועכשו לענין פראג והרוזנברגים. במשפט פראג
הודיעו התובע ויתר האנשים שדיברו באופן רשמי, כי הם דוחים על אשמות
שהוטחו בגדם, כי המשפט מתנהל בגד יהודים כיהודים. ראשית, היו שם גם
לא-יהודים. ושנית, הנה אף בפולין מצאו נשק בכנסיות קאתוליות. (קריאות:
במשפט פראג נאמר במפורש: ממוצא יהודי). דברים אלה נאמרו בדיוק כפי
שנקבע גילם של הנאשמים. שם הודו כל הנאשמים באשמתם. לאמריקה יש אמצעים
לא פחות יעילים מאשר לברית-המועצות כדי להשפיע על האנשים שידרו. ואף-
על-פי-כן - לא הודו, וזאת לאחר שנמצאו שנתיים תחת טיוט המוות. שנית,
במשפט פראג היו מאות מטסכים ותמונות וצילומים, ואילו במשפט רוזנברג לא
היה דבר פרט לעדותו של אחיה של אתל רוזנברג. אני טומך על הצדק של המשפט
הטוביטי. הנסיון של הרופאים הוכיח שכאשר הוכח שהם אינם אשמים, לא רק
שלא הענישו אותם, אלא אפילו לא העמידום למשפט. ואילו בענין רוזנברג
בשעה שחלק מן השופטים מתנגד, ובשעה שהם עצמם אינם מודים - מוציאים אותם
להורג. אני טוען שאילו היו אשמים - היו מודים.

אינני נכנס לצד המשפטי שבדבר. פדנקפורטר כבר
אמר את דברו בענין זה. ז.א. שיש פה מקרה יוצא מן הכלל. אינני מדבר על
ענין של טרגלים. זה ענין אחר לגמרי - בין אם יהודים או לא-יהודים. אם
הם טרגלים - יקבלו דינם על-כך. פה יש ענין של עוות-דין משווע ולא רק
קומוניסטים אומרים זאת - זוהי דעתם של כל החוגים. חוקרי-אטום אמריקניים
אמרו שלא ייתכן למסור סודות בצורה כזאת ודרשו לחדש את המשפט. כל החוגים
בעולם אומרים זאת, אף הדה-גוליסטים בצרפת. אילו היו תופסים טרגל ואשמתו
הוכחה - לא הייתי אומר דבר על-כך. אך פה אין בכלל בעיה של טרגל. פה יש
ענין של תקדים מטוכן לעתיד. עוד ידברו במשך שנים על ענין זה. ברצון
וראשונה תגבר עתה האגטישיות באמריקה. בזה אין לי כל ספק. שנית, תגבר
ההיסטריה המלחמתית, ותגביר את הסתייגות הבינלאומית. הענין אינו רק
יהודי, אלא אנושי-כללי. אנטי-קומוניסטים מן החוגים השמרנים בצרפת
אמרו שבדבר זה הוא מעין פסק-דין על הברית האטלנטית. דבר זה מסכן את
שלום העולם. הדבר גורם להיסטריה כזו שעלולה לגרום לא רק לרצח הרוזנברגים,
אלא למיידניק חדש..

הצעת ח.מ. הכנ. בן-גהרן לפנות ליו"ר
מבקשה להגיה על ענין הזוג רוזנברג

מ. דילנר: בני פונה אל הלה המדברים בעם הרגש היהודי -
ואיבני מסכים טיף למישהו יותר חגש יהודי מאשר לי; נצלי כל המשפחה בהרגה
על-ידי הנאצים. בני באתי לקומנוזים - ורבים ממוני עשו כן - מתוך
דאגה להינטרטים של העם היהודי והפועלים היהודים. בטובן, מדבר זה עולה
בקנה אחד עם הינטרטים כלל-עולמיים.

בשעה שמדברים על רגש יהודי, עלי לשאול:
מה בדבר אותם יהודים שסיתפו פעולה עם היטלר, שעשו טרנספר עם היטלר?
(י. שפירא: האם טטאלין לא שיחף-פעולה עם היטלר?) (היו"ר: טיף טיפך
חיטה וברזל להיטלר ב-1941) מוטב שתזכר בנקודה זו).

גם עכיו מעודדים את רוצחי היהודים על-ידי
הטבת עם בון. אתם אומרים שיהיה קצת שקט - האם אתם רוצים במיידניק
שני? כשם שמרנו בזמנו שנצחוננו של פרנקו יביא למלחמת-עולם וגם אז
לא שטעו לדברינו עד אשר היה מאוחר מדי - כך גם הפעם זוהי בשורת-מיידניק.

עלינו למחות בתור יהודים. ולא רק בתור
יהודים. עלינו למחות מאותם הנימוקים שהשמיעו הריו, איינשטיין וכל
אדם שהשנאה לקומוניזם לא העבירה אותו על דעתו, לא הקהתה את כל רגשותיו
לאנושות. ענין זה הוא גרוץ מענין משפט דרייפוס. דרייפוס לא הוצא
להורג. (קרואה: את בוכארין הוציאו להורג - והוא היה היחיד שלב הודה).
אפילו צ'רצ'יל אמר במלחמת-העולם השניה, שייתכן והאנושות נצלה משואה
הודות לכך שהגייס החמישי הושמד בבריית-המועצות, עוד לפני המלחמה. מה
הייתם אומרים אילו הוציאו להורג את ולטרב ב-1937?

גם הפרלמנט שלנו אינו פרלמנט מושחת -
עלינו לומר דבר-מה. לכן, אני חושב שתיקה תהיה שתיקה-קלון, חוסר
אופף-לב אלמנטארי, השתעבדות רוחנית גמורה, היבוד כל צלם אדם ויהודי
כאחד.

היו"ר ד. בר-רב-האי: איש אינו מדבר כאן על הגנה פרטית מצדו
של חבר-כנסת זה או אחר. זוהי זכותו של
כל-אחד ואחד מאתנו. אצו חוזרים לנקודת-המוצא של דיון זה, שעליה
קבעה ועדת-הכנסת את עמדתה. המדובר הוא בהגבת הכנסת בתור כנסת, ועל
כך אמרנו: אין ענין זה נוגע לכנסת. הייתי מזהיר את הלה המדברים
על שיעבוד ועצמאות מיצירת תקדים כזה. מדינת-ישראל שומרת לעצמה זכות
לשפוט את פושעיה ולהוציא אותם להורג - אם החוק ירשה זאת. אלה אשר
דוגלים בעצמאותה של מדינת-ישראל אינם צריכים ליצור תקדים שיאפשר
לכל מדינה אחרת להתערב בעניניהם של בני-המשפט שלנו.

ה ו ח ל ט

לדחות את הצעת חבר-הכנסת י. בן-גהרן
לפנות ליושב-ראש הכנסת ולבקשו למצוא
צורה נאותה של הגבה על ההוצאה-להורג
של הזוג רוזנברג.

ג. תביעת זמן לדיון בחוק הקציה והינייט (יולי-אוגוסט) תשי"ג - 1953:

היו"ר ד. בר-רב-האי:
תקציב הכינייט שנתקבל על-ידי הכנסת
מסתיים ב-30 ליוני. ברור שעד ל-30
ליוני לא נוכל לאשר את תקציב ההוצאות ויש הכרח לאשר תקציב כינייט
חדש. הטמטלה מציעת תקציב כינייט לחודשיים. אני חושב שנוכל להתפק
בכינייט זמן לדיון בקריאה ראשונה בתקציב כינייט זה, ואני מציע
לתקציב לו 2 שעות.

ה ד ח ל ט

לתקציב לדיון בחוק התקציב (יולי-
אוגוסט), תשי"ג - 1953 - 2 שעות.

ד. מטקנות רעות-המשנה למ/בורת:

ב. מזניה:
ועדת-המשנה למשכורת מבקשת לאפשר
לה להביא את ענין המשכורת לישיבה
הבאה.

ה ד ח ל ט

הדיון במטקנות ועדת-
המשנה למשכורת יתקיים
בשבוע הבא.

ה. הודעת היו"ר על תלונת חבר-הכנסת וילנר בענין השמשות מן הפרוטוקול:

היו"ר ד. בר-רב-האי:
בזמנו התאונן חבר-הכנסת וילנר על-כי נמחקו קריאות ביניים מנאום של ראש הממשלה. הוטל עלי אז לברר מי מחק אותן, ומדוע.

לאחר חקירה הוברר שקריאות ביניים אלו נמחקו על-ידי היושב-ראש והסגנים מתוך הנחה עקרונית שנתקבלה על-ידם, כי אין הודעת ראש-הממשלה יכולה להופיע בפרוטוקול כשהיא משוסעת על-ידי קריאות ביניים; כי הודעת הממלאה מהוה דבר שלם, בלתי-משוסע. הנחה שניה היתה, כי יש למחוק קריאות ביניים שיש בהן משום עלבון, אם לא באה עליהן הגבה.

בהזדמנות זו ברצוני להביא בפניכם פרק התקנון "דברי-הכנסת", לאשורכם, כדי שנוכל להניחו על שלחן הכנסת. מערכת "דברי-הכנסת" נוהגת לפי פרק זה, היות והוא נתקבל פה-אחד בוועדת המשנה לתקנון.

בסעיף 71 בפרק זה נאמר: "היושב-ראש רשאי למחוק בפרוטוקול קריאות-ביניים שיש בהן משום עלבון או פגיעה בכבוד, אם לא באה על קריאת-ביניים כזאת הגבה בדברי אחד הנואמים באותה ישיבה". והוא עונה גם על השאלה מדוע נמחקו קריאות-ביניים מסויימות.

בהזדמנות זו אני מציע לתקן סעיף זה בצורה שהגבלה תחול רק על קריאות-ביניים. הנסיון מוכיח לנו שיש צורך לאפשר ליושב-ראש למחוק מן הפרוטוקול ביטויים מעליבים, ולא רק במקרה של קריאות-ביניים. כן אני מציע למחוק את המלים "אם לא באה הגבה".

מ. וילנר:
אני מביע את תמהוני על אופן ניהול הישיבה על-ידי היושב-ראש. אני הצעתי לפני כחודש ימים להעמיד סעיף מסויים בסדר-יומה של הוועדה, ואין כל קשר בין סעיף זה לסעיף שמציע להעלות היושב-ראש - תיקון התקנון. אינני מסכים לכך שידונו בתלונתי לפי התקנון שייקבע בעתיד, ובקשר עמו, אלא בהתאם לתקנון שנקבע בעבר, ושהוא קיים עתה. אני מבקש מאת הוועדה לקבוע אם היה משום עלבון בדברי, ואם היה מקום למחוק קריאות-ביניים אלה. התקנון הקיים מחייב לא רק אותי, אלא גם את היושב-ראש והסגנים.

אני מציע להחליט: א) להודיע ליושב-ראש והסגנים, כי ועדת הכנסת חושבת שהם אינם נוהגים בהתאם לתקנון. ב) להודיע למערכת "דברי-הכנסת", כי עליהם להכניס תיקון ולכלול את קריאות-הביניים שהושטו באחת מחוברות "דברי הכנסת".

י. בן-מאיר:
לא יתכן לצרף את שני הדברים יחד, ותוך כדי מעשה מסויים לדון בתקנון. היושב-ראש מציע לדון בסעיף מסויים - נדון בו, אך בלי כל קשר למקרה הקונקרטי. אינני מבין כיצד היושב-ראש והסגנים מחליטים לערוך פרוטוקול מחדש, וכיצד הם מחליטים שאין לשסע את הודעת הממשלה. מדוע אי-אפשר לשסע הודעת ממשלה?

אני מציע להחליט על הכללת קריאות הביניים בפרוטוקול. אם היו עלבונות בקריאות הביניים - יוכיח זאת היושב-ראש.

א. רוזנאל-באור:

אין פותרים בעיות כלליות דרך-אגב. שנית, אינני יודעת אם היו עלבונות או לא. אך מבלי לבדוק את הדבר, אני מוכנה לחתום שבקריאות הביניים שלי לא היה כל עלבון, מפני שאין דרכי בכך. להיפך, נשמעו כמה וכמה קריאות ביניים שהיה בהם משום עלבון, ולא אני היא שקראתי אותן - והיושב-ראש לא מצא לנחוץ למחוק אותן.

גין שום הגיון בהנחה שהיושב-ראש והסגנים קיבלו, שאין לכסע הודעת ממסלה. מנין לנו תורה זו? מניין הרבישות של יו"ר הכנסת לגבי הודעת הממשלה, בו בזמן שאין לו רבישות כאשר מעליבים באופן חסוד טאד, וכאשר המעליב הוא ראש-הממשלה. אני לא אקבל שום שטן זית זך בענין זה. אם היושב-ראש מצא לטוב ולנכון לא להגיב בזמן שראש-הממשלה אמר "אני מתעב" (ולא חשוב מה בא אחרי פליט אלה) אל יבוא בטענה שאני העליתי את פלוני או אלמוני בזמן הודעת הממשלה. אין איפה נאיפה. אם היו עלבונות - ימחקו אותם. לא ייתכן שמערכת "דברי-הכנסת" תערוך את הנאומים שלנו מחדש. אם היה עלבון בדברי, יכול היה היושב-ראש להודיעני על-כך ולבקשני למחוק את הקריאה הייתי מודה ולומדת.

א. ברטן:

היושב-ראש והסגנים אינם רשאים למחוק קריאות ביניים של חברי-הכנסת, אם לא היה בהם עלבון או פגיעה בכבוד. בקריאות-הביניים של חבר-הכנסת וילנר לא היה עלבון. אני רואה בכך פגיעה בחופש הדיבור בכנסת, ואני גם-כן מציע להחזיר את קריאות-הביניים.

א. סטופ:

גם אני מתנגד לשיטה זו של מחיקה מתוך הפרוטוקול, ואינני יודע לאן נגיע אם נלך בדרך זו.

ע. מיטון:

אני מרבה לקרוא קריאות-ביניים שאין בהם כל עלבון ואן אינן מופיעות ב"דברי-הכנסת". למי עלי לפנות בענין זה?

ה ר ח ל ט

להמשיך בדיון בישיבה הבאה.

הישיבה בנעלה בשעה 10.30
=====